

100 ichida nomanfiy butun sonlar ustida arifmetik amallarni o'rgatish metodikasi

1. Ikkinchi o'nlikda qo'shish va ayirish amallarini bajarish metodikasi
2. O'quvchilarning og'zaki va yozma hisoblash malakalarini shakllantirish
3. Yuzlik konsentrida arifmetik amallarni o'rgatish metodikasi

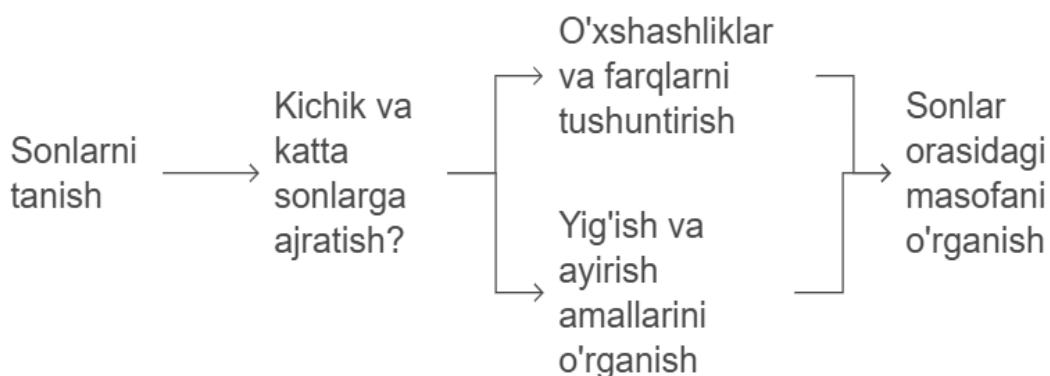
100 ichida noma'lum butun sonlar ustida arifmetik amallarni o'rgatish metodikasi haqida gapiradigan bo'lsak, bu yoshlar uchun matematikani o'rganishda juda muhim bir jarayon hisoblanadi. O'quvchilarga arifmetik amallarni o'rgatish uchun quyidagi metodlarni qo'llash mumkin:

1. Sonlarni tanish va ular ustida asosiy amallarni o'rganish

Sonlarni tahlil qilish: 100 ichida sonlarni tanishtirishda, ularni kichik va katta sonlarga ajratish orqali o'rgatish mumkin. Masalan, 1 dan 100 gacha bo'lgan butun sonlarni raqamlar ketma-ketligi tarzida keltirish.

O'xshashliklar va farqlarni tushuntirish: Sonlar orasidagi masofani o'rgatish orqali yig'ish va ayirish amallarini tushuntirish.

Sonlarni tanish va ularni tahlil qilish

2. Qo'shish va ayirish

Qo'shish amali: 100 ichida butun sonlar bilan qo'shishni o'rgatishda o'quvchilarga "ayni shu sonni qo'shish" va "qanday qilib to'g'ri o'qish"ni tushuntirib berish kerak. Masalan, $45 + 23 = 68$ va buning qanday amalga oshirilishini batafsil tushuntirish.

Ayirish amali: Ayirishni o'rgatishda "sonni kamaytirish" usulini qo'llash mumkin. Masalan, $67 - 39 = 28$. Bu jarayonni qismlarga ajratib, tushuntirish o'quvchilarga amaliy yordam beradi.

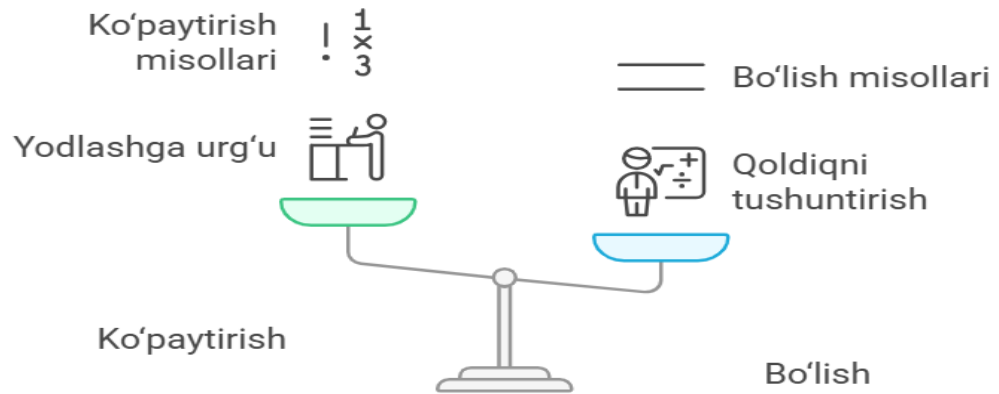

Qo'shish va ayirishni o'qitish yondashuvlarini solishtirish.

3. Ko'paytirish va bo'lish

Ko'paytirish amali: 100 ichida butun sonlar bilan ko'paytirishni o'rgatishda, o'quvchilarga ko'paytirish jadvalini yaxshi o'rganish va uni yodlashni tavsiya etish kerak. Masalan, $6 \times 9 = 54$ yoki $8 \times 7 = 56$ kabi misollarni ishlatish.

Bo'lish amali: Bo'lishni tushuntirishda, qoldiqni ko'rsatish va bo'linuvchilarni to'g'ri topish usullarini o'rgatish kerak. Masalan, 100 ni 5 ga bo'lishda, $100 \div 5 = 20$ natija chiqadi.

O'quvchilar uchun matematik ko'nikmalarni muvozanatlash.

4. Misollar va amaliy mashqlar

Misollarni ko'paytirish: Har bir arifmetik amalni o'rgatishdan so'ng, o'quvchilarga misollarni mustahkamlash uchun turli darajalarda mashqlar berish kerak. Bu mashqlar nafaqat sonlar bilan, balki turli amallarni birlashtirishni o'z ichiga oladi.

Amaliy mashqlar: Masalan, kundalik hayotdagi misollarni keltirish mumkin: "Agar sizda 45 tanga bo'lsa va yana 23 tanga qo'shilsa, jami qancha tanga bo'ladi?" yoki "Sizda 100 ta shokolad bor, va siz 5 do'stga teng taqsimlamoqchisiz, har bir do'stga qancha shokolad nasib bo'ladi?"

Arifmetik tushunchalarni o'rganish

! x 3

Misollarni ko'paytirish

Arifmetik tushunchalarni mustahkamlash uchun turli darajadagi mashqlar

Amaliy mashqlar

Kundalik hayotdagi misollar orqali arifmetikani qo'llash

5. Ishning qadam-baqadam amalga oshirilishi

Qadamlar bilan tushuntirish: Arifmetik amallarni qadam-baqadam tushuntirish orqali o'quvchilarni mustahkamlash mumkin. Masalan, qo'shish yoki ayirish amallarini qadam-baqadam ifodalash orqali o'quvchi amaliyotni mukammal o'rganadi.

Qadam-baqadam o'rganish

6. Matematikaga qiziqishni oshirish

Vizual va interaktiv metodlar: 100 ichida bo'lgan sonlar bilan arifmetik amallarni o'rgatishda vizual yordamlar, jadvallar, va raqamli o'yinlar o'quvchilarga o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi.

O'yinlar va testlar: O'quvchilarga tez va samarali o'rganish uchun arifmetik amallarni o'z ichiga olgan o'yinlar va testlar tashkil qilish mumkin.

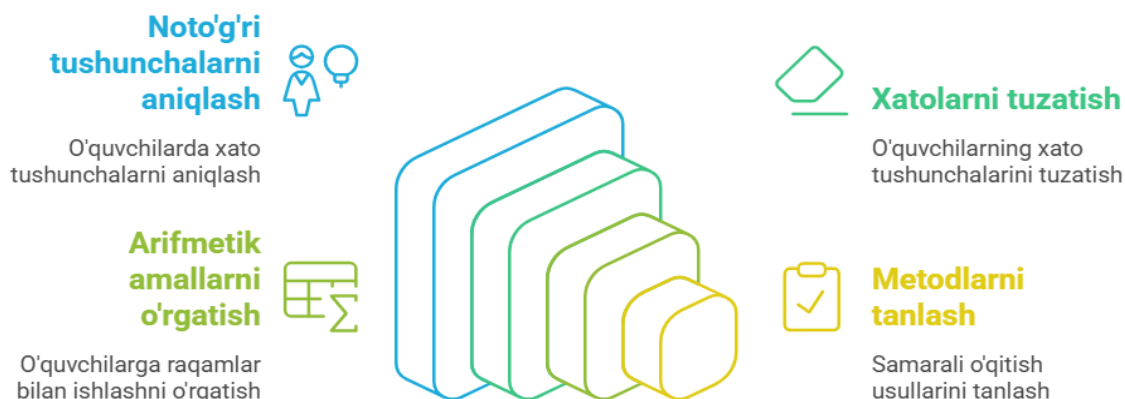

7. Qayta tekshirish va tahlil

Qayta ko'rib chiqish: O'quvchilarning bilimlarini muntazam ravishda tekshirib borish, noto'g'ri tushunchalar va xatolarni aniqlash va ularga yordam berish muhim.

Shu tarzda, 100 ichida bo'lgan butun sonlar bilan arifmetik amallarni o'rgatish metodikasi o'quvchilar uchun izchil, qiziqarli va tushunarli bo'ladi. Bu jarayonni samarali o'tkazish uchun metodlar va vositalarni turlicha va samarali tanlash muhim ahamiyatga ega.

Ta'lim jarayonini takomillashtirish

Adabiyotlar:

1. Исламова, Ф. Ш. (2022). ЁШЛАРНИ МУСТАҚИЛ ҲАЁТГА ТАЙЁРЛАШДА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ–ОИЛА ФАРОВОНЛИГИ ОМИЛИ СИФАТИДА. *Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture*, 2(5), 41-46.
2. Odilovna, O. G., Gulnara, M., & Dilafrooz, M. (2023). THE IMPORTANCE OF INDEPENDENT WORK IN THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES OF SCHOOL CHILDREN. *Open Access Repository*, 4(03), 291-294.
3. Muxtimovna, M. N. (2022). UMUMTA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM KLASTERINING O'QITUVCHI KASBIY QOBILİYATIGA TA'SIRI VA AHAMIYATLI JIHATI. *World scientific research journal*, 9(1), 82-87.
4. Shomurodova, S. (2024). Yosh avlodni mafkuraviy tahdidlardan himoya qilishda badiiy adabiyotning o'rni. *Nordic_Press*, 3(0003).
5. Muratova, A. K. (2023). MAORIF VA O'QUTG'UCHI. *JURNALIDA ZAMONDOSH ADIBLAR IJODINING TALQINI. GOLDEN BRAIN*, 1(9), 115-121.
6. Kuldashev, S. (2025). Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimini qo'llashning ahamiyati. *Nordic_Press*, 7(0007).
7. Baxromova, G. D. Q. (2022). Eshitishida muammolari bo'lgan o'quvchilarga o'nli kasrlarni o'qitish texnologiyasi. *Science and Education*, 3(5), 772-777.